

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Co/4/2016
Identifikačné číslo spisu: 1109222679
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1109222679.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne X. J., bývajúcej v O., proti žalovaným 1/ JUDr. Zuzane Doricovej, sudkyňi Okresného súdu Bratislava I a 2/ Okresnému súdu Bratislava I, so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 10, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8 C 177/2009, o odvolaní a dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 524/2014, 9 Co 608/2014, 9 NcC 83/2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 524/2014, 9 Co 608/2014, 9 NcC 83/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Konanie o odvolaní z a s t a v u j e .

Žalovaní majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I uznesením z 3. mája 2013 č. k. 8 C 177/2009-48 odmietol podanie žalobkyne podľa § 43 ods. 2 O.s.p., z dôvodu, že žalobkyňa napriek výzve súdu prvej inštancie nedoplnila, neopravila neúplné podanie, ktoré by podľa obsahu mohlo byť návrhom na začatie konania a išlo o nedostatky, pre ktoré nebolo možné pokračovať v konaní.
2. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie. Okresný súd Bratislava I uznesením z 20. januára 2014 č. k. 8 C 177/2009-55 vyzval žalobkyňu, aby v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia písomne odstránila vady odvolania.
3. Obidve uznesenia súdu prvej inštancie napadla žalobkyňa odvolaniami, zároveň podala námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Anne Kašajovej a žiadala o prikázanie veci inému súdu.
4. Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 524/2014, 9 Co 608/2014, 9 NcC 83/2014 odvolania žalobkyne proti uzneseniam súdu prvej inštancie z 3. mája 2013 č. k. 8 C 177/2009-48 a z 20. januára 2014 č. k. 8 C 177/2009-55 odmietol. K odmietnutiu odvolania žalobkyne smerujúcemu proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 3. mája 2013 č. k. 8 C 177/2009-48 uviedol, že keďže žalobkyňa svoje odvolanie nedoplnila, jeho vady ani inak neodstránila, pričom o následkoch ich neodstránenia bola poučená, odvolací súd odvolanie žalobkyne, ktoré nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p., odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. K odvolaniu žalobkyne smerujúcemu proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 20. januára 2014 č. k. 8 C 177/2009-55 uviedol, že predmetné

uznesenie patrí medzi uznesenia, ktorým sa upravuje vedenie konania, proti ktorému zákon nepripúšťa odvolanie, preto odvolací súd odvolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. K námietke zaujatosti a k návrhu na prikázanie veci inému súdu poznamenal, že o týchto návrhoch nerozhodoval, a to z dôvodu, že bolo rozhodnuté o veci samej, čím odpadol dôvod na ďalšie rozhodovanie o týchto návrhoch.

5. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa 16. decembra 2014 odvolaním a dovolaním. Uviedla, že uznesenie odvolacieho súdu a jeho závery považuje za predčasné, právne nesprávne, arbitrárne, neobjektívne a tendenčne prehliadajúce pochybenia súdu prvej inštancie. Mala za to, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na doriešenie zaujatosti, pridelenie veci zákonnému sudcovi a miestnu príslušnosť.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. K odvolaniu žalobkyne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uvádza, že odvolanie je procesný úkon strany, ktorým prejavila vôľu dosiahnuť účinok spočívajúci v uskutočnení odvolacieho prieskumu. Najvyšší súd skúmajúc, či podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), vyvolalo odvolanie žalobkyne tento účinok, konštatuje, že odvolaním bolo možné napadnúť len rozhodnutie súdu prvej inštancie. V danom prípade bolo odvolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu (čo žalobkyňa v dovolaní, napokon, sama uvádza); najvyšší súd nebol funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu odvolacieho súdu (§ 9 ods. 1 a 2 O.s.p. a § 10 ods. 1 a 2 O.s.p.). Nedostatok funkčnej príslušnosti znamenal neodstrániteľnú absenciu podmienky konania, preto najvyšší súd v podobných prípadoch konania zastavoval podľa § 103 a § 104 ods. 1 O.s.p. (viď napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Co 4/2004). Podaním odvolania žalobkyne preto nenastal ňou sledovaný účinok, ktorý by v zmysle § 470 ods. 2 CSP zostal zachovaný aj po 1. júli 2016, preto najvyšší súd konanie o odvolaní žalobkyne zastavil (§ 161 ods. 2 CSP).

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, s právnickým vzdelaním, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu treba zrušiť.

9. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, dovolací súd postupoval v zmysle citovaného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p. Žalobkyňa dovolaním napadla uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1, 2 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

10. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

11. Vychádzajúc z obsahu dovolania a v ňom vytýkaných nedostatkov, dovolací súd sa osobitne zameril na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalobkyňi odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobkyňa v podstate namietala, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že odvolací súd nerozhodol o námietke zaujatosti a o návrhu na prikázanie veci, zároveň namietala, že súd prvej inštancie pri pridelení veci zákonnému sudcovi nepostupoval v súlade so Spravovacím a Kancelárskym poriadkom.

12. Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ako dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nebol pritom významný subjektívny názor dovolateľky, že v konaní k takejto procesnej vade došlo, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou postihnuté, t. j. že nastali skutočnosti, v dôsledku ktorých vada vznikla (prejavila sa), resp. nebola odstránená v postupe - rozhodnutí odvolacieho súdu.

13. Podľa § 15a ods. 1 O.s.p. platilo, že účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 2 O.s.p. účastník môže uplatniť námietku zaujatosti podľa odseku 1 najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide, alebo do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.

Podľa § 15a ods. 3 O.s.p. v námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

14. Podľa § 16 ods. 1 O.s.p. súd predloží vec nadriadenému súdu s vyjadrením sudcu na rozhodnutie o námietke zaujatosti do 15 dní od jej podania. Ak sa spis zároveň predkladá odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, vec sa predloží až po vykonaní úkonov spojených s predložením veci odvolaciemu súdu. O tom, či je sudca vylúčený, rozhodne do desiatich dní od predloženia veci nadriadený súd v senáte; touto lehotou nie je viazaný, ak rozhoduje zároveň o odvolaní. O vylúčení sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodne do desiatich dní iný senát tohto súdu.

15. Podľa § 12 ods. 1 O.s.p. platilo, že ak nemôže príslušný súd o veci konať, pretože jeho sudcovia sú vylúčení (§ 14), musí byť vec prikázaná inému súdu toho istého stupňa.

Podľa § 12 ods. 2 O.s.p. vec možno prikázať inému súdu toho istého stupňa aj z dôvodu vhodnosti.

Podľa § 12 ods. 3 O.s.p. o prikázaní veci rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má vec prikázať.

16. Dovolací súd preskúmaním súdneho spisu zistil, že dovolaním bolo napadnuté uznesenie odvolacieho súdu z 30. septembra 2014 sp. zn. 9 Co 524/2014, 9 Co 608/2014, 9 NcC 83/2014, ktorým krajský súd odmietol odvolania žalobkyne smerujúce proti uzneseniam súdu prvej inštancie z 3. mája 2013 č. k. 8 C 177/2009-48 a z 20. januára 2014 č. k. 8 C 177/2009-55. Z odôvodnenia písomne vypracovaného uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že žalobkyňa v štádiu odvolacieho konania vzniesla námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi a podala návrh na a prikázanie veci inému súdu. Odvolací súd o predmetných návrhoch žalobkyne nerozhodoval z dôvodu, že bolo rozhodnuté o veci samej, čím odpadol dôvod na ďalšie rozhodovanie tak o námietke zaujatosti, ako aj o návrhu na prikázanie veci inému súdu. Postup odvolacieho súdu, ktorý v danom prípade nerozhodol o námietke zaujatosti (ktorá bola podaná voči konajúcemu sudcovi) a nerozhodol o návrhu na prikázanie veci inému súdu bol v danom prípade v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

17. Obsah práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva, alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/1994). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto (každý) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktorý je v rozpore so zákonom (III. ÚS 72008).

18. Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj jeho postup nezodpovedá vyššie uvedeným štandardom pre reálne a riadne naplnenie práva účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

19. Vyššie uvedeným procesným pochybením odvolací súd konanie zaťažil vadou v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., čím dovolateľke odňal možnosť konať pred súdom.

20. So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP) a konanie o odvolaní žalobkyne zastavil (§ 161 ods. 2 CSP).

21. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP). Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.